

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
096/20	Heradsstyret	PS	09.12.2020

Saksbehandlar	ArkivsakID
Runar Ludvigsen	20/1034

Val av forliksråd - klage på vedtak

Vedlegg:

Retningslinjer for valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer

Val av forliksrådsmedlemmer - sak frå Heradsstyret 23.09.20

Forliksrådet 2021-2024 - suppleringsval - sak frå heradsstyret 28.10.20

Domstol administrasjonen - arbeidsgiverinformasjon om lekdommerrollen

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Rådmannen gjer ikkje framlegg til vedtak i denne saka

Heradsstyret - 096/20

HS - behandling:

Ole Johannes Mjøs, H, gjorde slikt framlegg: "Osterøy heradstyre fritak Ann-Christin Reime Fosse frå vervet som medlem av Forliksrådet for resten av valperioden."

Johannes M. Bysheim, AP, gjorde slikt framlegg: "Det vert ikkje gjeve fritak."

AVRØYSTING

alternativ avrøysting

Høgre sitt framlegg	-	12 røyster (2SP,4H,1MDG,3KRF,1V,1SV)
Ap sitt framlegg	-	15 røyster (7FRP,4AP,3SP,1SV)

HS - vedtak:

"Det vert ikkje gjeve fritak."

Saksopplysningar:

Saksopplysningar:

Ann-Christin Reime Fosse, heretter kalt Reime Fosse, har den 29.10.20 sendt inn klage på HS vedtak om å ikkje frita henne frå val som medlem.

Reime Fosse har i sin klage gitt følgjande opplysningar:

«Da jeg aksepterte at mitt navn ble tatt med i vurdering (som leder, ikke som medlem) til forliksrådet, hadde jeg en helt annen arbeidssituasjon. Arbeidsmengden og ansvarsområdet var mye mindre enn det er nå, samt at arbeidssted var Valestrand. Daværende arbeidsgiver var også orientert om at jeg ville delta i forliksrådet, og var positiv til det.

Siden den gang har jeg byttet jobb, til en mer krevende stilling med flere ansatte som krever

daglig oppfølging, og jeg har ikke anledning til å delta i arbeidstiden. Jeg vil heller ikke ha kapasitet til alle forberedelsene som kreves før hvert møte for å utføre dette ansvaret på en betryggende måte.

Jeg forstår det slik at det er flere andre kandidater til dette vervet. Jeg vil foreslå at heradsstyret velger en av disse, og på den måten sørger for at vervet blir ivaretatt på en god måte for kommunens innbyggere.

Om jeg fortsatt ikke får fritak, vil jeg måtte be om fritak for hvert møte jeg ikke har anledning til å møte, og det vil nok være alle møtene. Det er ikke noen god løsning for noen.»

Bakgrunn

Heradsstyret fatta den 28.10.20 vedtak, jf. HS 086/20, om å avslå søknad frå Reime Fosse om å få fritak frå val som forliksrådmedlem. Ho vart den 23.09.20 valt inn som 2.medlem av heradsstyret, jf. HS 069/20.

Vurdering

Ved ein klagesak skal klageinstansen (i dette tilfellet heradsstyret) si oppgåve er å sjå til at enkeltvedtaket som er klaga på, er handsama og avgjort av kommunale forvaltningsorgan i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer m.m.

Klageinstansen si prøving av forvaltningsmessig skjønn må i kvar sak utøvast i høve til gjeldande lover og regelverk.

Klageinstansen skal vurdere:

- Sakshandsaminga; dvs. om denne er i tråd med regelverket kring sakshandsaming; jf. forvaltningslova og eventuelle særlover.
- Lovgrunnlaget, dvs. om vedtak er gjort i samsvar med aktuelle lover og forskrifter, og elles i tråd med kommunalt delegasjonsreglement, kommunale retningslinjer m.m.
- Utøving av skjønn, dvs. om forvaltningsorganet si skjønnsvurdering er rimeleg i den konkrete saka sett i høve til aktuelle lover, forskrifter og kommunale retningslinjer.
- Klageinstansen skal elles sjå til at likehandsamingsprinsippet vert fylgt i den kommunale forvaltninga.

Rådmannen kan ikkje sjå at heradsstyret sitt vedtak den 28.10.20 om å ikkje gje fritak frå val som forliksrådmedlem, strider med regelverket. Derimot ville det heller ikkje vert direkte stridande mot regelverket om heradsstyret hadde valt å gje fritak.

Domstollova (dl.) § 74 seier:

*«En person kan kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere.
Avgjørelse om fritak treffes av kommunen.»*

Det er difor opp til kommunen sjølv, i denne saka heradsstyret, å avgjere om ein vil gje fritak eller ikkje. «Andre særlige grunner» kan mellom anna vere både yrkesmessige og økonomiske forhold jf. OT.prp nr 22 2006-2007 s 91.

Vidare seier dl. §56 tredje ledd:

«Den som ikke bor i kommunen, kan nekte å ta i mot valg.»

Altså kan ein ikkje nekte å ta i mot val dersom ein bur i kommunen og heller ikkje er utelukka frå val av andre grunner, jf. dl. §§ 71-74.

Det går ikkje fram at Reime Fosse på nokon måte er utelukka frå val jf. dl. §§71-74. Det einaste ein difor må vurdere er om ho av «andre særlege grunner», jf. dl. §74, kan krevje seg fritatt. Dette er ein skjønsmessig vurdering heradsstyret må ta.

Som nemnt over skal ein ved utøving av skjønn sjå saka i høve til aktuelle lover, forskrifter og kommunale retningslinjer. Ein må også syte for likehandsaming.

Meddommarrolla er ein sentral rolle i vårt rettssystem. Vervet er ei borgarplikt, noko som vil seie at ein ikkje utan vidare kan krevje seg fritatt frå vervet om ein først er valt inn. Difor har ein formuleringa ein har i dl. § 74. Det stillast altså strenge krav til ein meddommar og det er møteplikt, med mindre ein har fått fritak, som igjen må søkjast om skriftleg. Brot på møteplikta kan medføre rettargangbot. Samstundes som det stillast krav er det også tilrettelagt for å kunne delta utan hefte om ein først er valt, og ein har krav på fri frå arbeidsgivar og ein skal heller ikkje lide noko økonomisk tap som følgje av vervet.

Plikta skal difor ikkje underdrivast og det skal altså litt til for å kunne krevje seg fritatt.

Sidan det vart tekne opp i heradsstyremøtet 28.10.20 vil ein presisere at Rådmannen ikkje vurderer kommunelova § 7-9 andre ledd som relevant i denne saka då val som meddommar til forliksrådet ikkje gjeld denne paragrafen jf. kommunelova § 7-2. § 7-9 er heller ikkje henvist til i veilederen om val av forliksråd frå justis- og beredskapsdepartementet. Ein vurderer difor at det berre er domstollova § 74 som ein må teke utgangspunkt i og grunngje anten fritak eller ikkje fritak ut i frå. Denne forståinga er også bekrefta riktig av KS-advokatene. Uansett, så vil det ikkje i praksis ha så mykje å seie, då begge paragrafene både i lovtekst og forarbeidande gir uttrykk for at det er ein høg terskel for å gje fritak.

Konklusjon

Heradsstyret må vurdere om ein vil sjå på Reime Fosse sin grunngjeving for fritak som alvorleg nok og om heradsstyret gjorde feil i sin opprinnelege vurdering.

Så langt rådmannen kan sjå vert dette ein skjønsmessig vurdering der heradsstyret må sjå på og vurdere borgarplikta og ein høg terskelen for fritak opp mot grunngjevinga for fritak frå Reime Fosse. Ein må og sjå på eventuelle ringvirkningar ved å gje fritak med ein slik grunngjeving, jf. prinsipp om likehandsaming i framtidige og evt. tidlegare saker.